

NIEUGASZONY (26) *part praet pass pf*

W pisowni łącznej (23), *w rozłącznej* (3).

e oraz a jasne; -on- (6), -ón- (2); -on- MurzNT (2), KochPs (3); -ón- KochPieś; -on- : -ón- Oczko (1:1).

sg m N nieugaszony (7). ◇ G nieugaszon(e)go (2). ◇ D nieugaszonemu (1). ◇ A nieugaszony (4). ◇ I nieugaszonym (5). ◇ f A nieugaszoną (1). ◇ n G nieugaszon(e)go (2). ◇ pl N subst nieugaszone (1). ◇ A subst nieugaszone (3); -é (1), -(e) (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) w. s.v. ugasić oraz XVI w. s.v. ugasisty.

W funkcji przymiotnika: Palący się wiecznie, taki, który nigdy nie będzie ugaszony, którego nie można zagasić; inextinguibilis PolAnt, Vulg, Cn; inextinctus Calep, Cn (26) : Słońce ielt oko Boże nieba y przyrodzenia okraffa, kołeczko ciepłosci, łyfkanie bez strachu, płomień nieugałzony BielŻyw 135; Rychłóz/ wiekuifty pánie/ Twóy przeciw nam gniew vftanie? Gniew pożarowi frogiemu Równy nie vgálzonemu. KochPs 119; Calep 531a; Niechay [...] nie iednam łobie z Sodomczykámi wiekuiftych ognioy y mąk pieklá nieugałzonego. LatHar 609, 640.

W charakterystycznych połączeniach: nieugaszone(-y) piekło, płomień (2), pożar.

Wyrażenia: »nigdy, wiecznie nieugaszony« (1:1): ochrzci fię tym rychley/ ábyś doftąpić mogł odpocznienia wiecznego: á vchronić fię piekielnego á nigdy nieugałzonego ognia. SkarŻyw 428; Tu ráczey ná mię krzyże/ boleści/ y fráfunki dopuřczay/ ábyś [...] ogniem mię wiecznie nieugałzonym nie karał LatHar 146.

bibl. »ogień nieugaszony« = ignis inextinguibilis PolAnt, Vulg [szyk 14:1] (15): niřzby miał pość do piekla wogień nieugałzony (marg) niezgařniony (-) MurzNT Mar 9/43, Mar 9/45; BibRadz Job 20/26; BudNT Luc 3/17; Ogień nie vgálzony Przed nim [tj. przed Bogiem]/ który nie żywi/ Kto fye kolwiek przeciwi. KochPs 146; SkarŻyw 428; LatHar 146, 670; być wrzuconym do pieklá ognia nieugałzonego (marg) do gehenny w ogień nieugałzony G. (-) [w ogień nieugałifty Leop] WujNT Mar 9/45, Matth 3/12, Mar 9/43, Luc 3/17; y zgotował [Bog] piekło y frogie męki y ogień nieugałzony grzeřzającym. SkarKaz 348a, 1b.

»ogień nieugaszony słońca« (1): Toli ielt ogień ón nieugałzony Złotého słońcá KochPieś 11.

Przen (4) :

a) Trudny do uspokojenia, do uřmierzenia; niestłumiony (2) : po miáftách wielkich nieugałzone niefnałki y buntowania miedzy łářiady vřpakaiał. SkarŻyw 310; CzechEp 52.

b) Ogarnięty, opanowany na zawsze [czym] (1) : [řw. Bonifacyjusz] pracą wielką niezwyćiężony/ y chęćią do części Chryřtuřowej/ w duřzách krwiá iego odkupionych/ nieugałzony. SkarŻyw 518.

c) Niezniszczalny, wiecznotrwały (1) : Tu Dawidowé plemię rofkrzewię: tu řwemu Sławę nievgálzoną wzniećę iedynemu. KochPs 196.

a. Nie dający się zgasić, palący się tak długo, aż się sam wypali (2) :

Wyrażenie: »kula nieugaszona« (2): gdy ia [naftę] zápaliwřzy/ y w wodę wrzućiwřzy ná dne póty gore/ póki iey řzczátek namnieyřzy řtáwa/ z czego Puřzkarze kule owy nieugałzóné czynia Oczko 6v, [42].

Synonimy: niezagaszony, niezgasły, niezgaszony, niezgařniony, niezgařny.

Cf **NIEUGASISTY, UGASZONY**

KK